

DOI 10.37491/UNZ.82.11
УДК 364 (477)

Петро СЕМ'ЯНЧУК¹,
Ольга ФЕДОРЧУК²,
Тетяна ФАСОЛЬКО³

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ І МЕНЕДЖМЕНТ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ

Обґрунтовано суть, необхідність і важливість менеджменту в органах публічного управління соціальним забезпеченням. З'ясовано, що активне впровадження класичних аксіом і передових перевірених практик сучасного менеджменту у сферу соціальної політики України якісно підвищать рівень соціального забезпечення населення, соціального захисту громадян й забезпечить ефективну систему соціального страхування. Одним із нових та результа-

¹ кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,
girlanda@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0002-6987-9979>.

² кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри математики, статистики та інформаційних технологій,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,
fos_40@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0003-2163-8890>.

³ кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри математики, статистики та інформаційних технологій,
доцентка кафедри публічного управління та адміністрування,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,
tanya.fasolko@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0003-4718-2422>.

тивних напрямів в управлінні соціальним забезпеченням є «політична мережа», яка цілком спроможна підсилити якісні параметри менеджменту в органах публічного управління соціальним забезпеченням. Відтак побудова високорозвиненої соціально-правової держави істотно підвищить ступінь довіри населення до органів публічного управління на всіх його рівнях. Соціальні проблеми в Україні мають різні причини виникнення та форми вияву. Їхнє успішне вирішення залежить від багатьох чинників. Саме тому, менеджмент в органах публічного управління соціальним забезпеченням у своєму становленні, розвитку й функціонуванні, залежно від обставин, повинен застосовувати такі механізми, як: бюджетний, кредитний, податковий, програмний, адміністративний, організаційний, правовий і регулярні державні замовлення. Водночас важливо здійснювати періодичний контроль за процесами вирішення соціальних проблем і соціальних запитів населення України. Така практика дозволить уникнути низки небажаних дій, запобігти протизаконним учинкам, передбачити наявні перешкоди та завчасно розв'язати складні питання. Менеджмент в органах публічного управління соціальним забезпеченням повинен забезпечити якісну інформатизацію функціонування всіх відомств, підрозділів та відділень на державному, регіональному та місцевому рівнях. Впровадження інформаційних технологій якісно покращить роботу працівників соціальної сфери й істотно підвищить ефективність їхньої роботи. Створення єдиної електронної бази даних із потужним програмним забезпеченням дозволить оперативно опрацьовувати, аналізувати, здійснювати пошук і систематизувати смі та складні масиви інформації. Формування реєстрів та автоматизація робочих процесів дозволить зекономити час як працівникам, так і громадянам, які звернулися до органу соціального забезпечення за допомогою чи консультацією. Водночас мінімізуються випадки зловживань та протизаконних дій у соціальній сфері України. Варто відзначити, що інформаційні технології в органах публічного управління соціальним забезпеченням цілком потрапляють у русло формування сучасного інформаційного суспільства й цифрової економіки.

Ключові слова: соціальне забезпечення, соціальний захист, соціальне страхування, менеджмент, інформаційні технології, механізм, публічне управління, інформатизація.

Застосування класичних і вдосконалених принципів менеджменту повинно стати базовим напрямком функціонування в органах публічного управління. Нові підходи й технології, що активно й ефективно застосовуються суб'єктами реального сектору, повинні впроваджуватися в практику менеджменту органів соціального забезпечення з метою покращення умов надання соціальних послуг. Окрім того, це дозволить якісно змінити саму філософію функціонування органів публічного управління. Варто зазначити, що специфіка органів публічного управління загалом та у сфері соціального забезпечення зокрема вимагає дещо зваженого впровадження

підходів і технологій менеджменту. Проте новації в таких площинах як зміна ролі керівника на лідера, надання співробітникам самостійності у виробленні окремих підходів у соціальному обслуговуванні, удосконалення певних прийомів і методів у процесі виконання своєї роботи, формування колективу як цілісної команди — дозволяє здійснити позитивне налаштування органів соціального забезпечення на тривалу перспективу. Обов'язковим, за умов знанневої економіки й цифровізації, стає практичне застосування моделі безперервного навчання персоналу, а також активне й тотальне впровадження інформаційних технологій. Одночасне поєднання нових технологій менеджменту з передовими інформаційними технологіями в органах публічного управління соціальним забезпеченням пришвидшить та покращить пошук дієвих рішень з метою ефективного вирішення наявних проблем у соціальній сфері, розроблення більш результативної процедури обслуговування населення, підвищення довіри до державної служби і державних службовців.

Актуальність впровадження й оновлення інформаційних технологій і застосування передових технологій менеджменту в органах публічного управління соціальним забезпеченням певною мірою набувала гостроти як у науковій, так і в практичній площинах. Публічне управління соціальним забезпеченням широко розкрито у працях таких науковців, як: Н. Гусак, К. Денисенко, Н. Кабаченко, В. Лаврухін, Ю. Махортов, І. Михайловська, Н. Мокрицька, В. Назарук, О. Неліпович, К. Савчук, О. Савчук, Л. Скоропада, Н. Телічко, Л. Чорній, Ю. Юрченко, Г. Яковлева та інші. Дослідження позитивного впливу інформаційних технологій представлене науковими розробками й результатами таких учених, як: Р. Андрюкайтене, В. Банах, Й. Ввайнхардт, В. Воронкова, О. Гуляева, П. Жукаускас, Ю. Іващенко, Г. Кулина, Н. Налукова, Л. Петречук, О. Соболенко, О. Соснін, С. Чернов, Г. Швачич, В. Толстой, та інші. Однак окремі аспекти цієї проблеми потребують чіткіших підходів, а фактор часу породжує нові виклики для розроблення нових напрямів, поліпшення діючих способів та обґрунтування їхнього поля застосування з метою удосконалення системи соціального забезпечення.

Метою статті є обґрунтування й аргументація доцільності щонайшвидшого та якомога повнішого впровадження нових та класичних підходів менеджменту й передових інформаційних технологій у діяльності органів публічного управління соціальним забезпеченням.

Менеджмент в органах публічного управління соціальним забезпеченням повинен враховувати такий новий напрям як «політична мережа». На думку вчених, «політична мережа» використовує переваги сучасної інформативності й комунікативності постіндустріального суспільства, а також демократичну практику державного управління» [1, с. 18]. Координація соціальних інтересів населення повинна стати першочерговою в менеджменті органів публічного управління соціальним забезпеченням та обов'язково враховувати такі важливі деталі:

а) перманентну з'єднувальну ланку між державою і громадянським суспільством;

б) особливості структури й системи підпорядкованості в державних установах, громадських організаціях та господарюючих суб'єктів реального сектору, яких об'єднує певний спільний (корпоративний) інтерес в успішному розв'язанні соціальних проблем, задоволенні соціальних потреб і наданні соціальних послуг;

в) добровільний характер взаємодії;

г) укладення відповідних угод та домовленостей, які дозволять активно і взаємозацікавлено співпрацювати і здійснювати взаємовигідний обмін наявними ресурсами;

г) рівноправна участь у співпраці та формуванні відповідних рішень;

д) одночасне використання прописаних формальних та узгоджених неформальних правил комунікації у процесі співпраці;

е) безперервний зв'язок між органами публічного управління соціальним забезпеченням і соціальним середовищем повинен здійснюватися за допомогою системи узгоджених каналів, що полегшують обмін ресурсами.

Врахування вищесказаного забезпечить тривалу взаємну зацікавленість у співпраці органів публічного управління соціальним забезпеченням з соціальними контрагентами. Не винятком є непропорційний розподіл ресурсів, а як наслідок — випадки ресурсного домінування окремих учасників цієї «політичної мережі» над іншими. Відтак останні, за нижчого рівня концентрації ресурсів, вступають у згадану взаємодію через явище ресурсної залежності. Навіть цей аргумент не змінює того факту, що всі учасники керуються не власними, а спільними інтересами.

Менеджмент в органах публічного управління соціальним забезпеченням дозволить ефективно організовувати роботу на державному, регіональному і муніципальному рівнях, а також сприятиме результативному керівництву складними мережевими структурами. Варто зазначити, що такий різновид менеджменту за своєю суттю потрібно розглядати дещо ширше, ніж класичні уявлення про адміністрування та контроль. У цьому випадку всі учасники політичної мережі є співменеджерами. Кожен із них, окрім загальної місії, може керуватися своїми первісними завданнями й інтересами, які не завжди збігаються між собою. Відповідно проміжні конфлікти і проблеми в мережевому підході публічного управління вирішуються в канві реалізації спільної мети — ефективного надання послуг у сфері соціального забезпечення.

Таким чином, політичну мережу можна трактувати як елемент новизни в менеджменті органів публічного управління соціальним забезпеченням. Тут можна виокремити кілька цікавих і важливих деталей, а саме:

а) вирішення головної проблеми здійснюється шляхом консолідації спільних інтересів, що відзначатиметься високим рівнем результативності в рамках перманентної економії витрат;

б) одночасне та узгоджене застосування внутрішньо організаційного і міжорганізаційного управлінського підходу, що передбачає тісну взаємодію організацій з наявними у них ресурсами у поєднанні з бюджетним забезпеченням установ;

в) базування управлінського впливу на спільному управлінському сприянні, так званому «*co-management*», у поєднанні з адміністративним контролем;

г) зміна характеру управління відповідно до окремих принципів менеджменту підприємницьких структур приватної сфери господарювання. Тобто, це фактична переорієнтація ролі попередньої значимості керівної ланки, що цілком залежить від кількісно-якісних параметрів наявних ресурсів.

Окрім вищесказаного, варто взяти до уваги принципи соціального забезпечення, перелік яких визначила Н. Мокрицька:

«а) всезагальність соціального захисту (право на соціальний захист мають не лише громадяни України, а й іноземці, особи без громадянства, біженці, працівники-мігранти);

б) всебічність (універсальність) соціального захисту (розуміється як надання такого захисту у всіх випадках настання соціальних ризиків);

в) рівність прав і можливостей та заборона дискримінації (не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками);

г) диференціація умов та рівня соціального захисту;

ґ) наукова та економічна обґрунтованість соціальних стандартів (соціальні виплати, їхній розмір має відповідати потребам людини і задовольняти їх);

д) контроль за незмінністю змісту та сталістю обсягу соціальних виплат і послуг під час прийняття нових законів;

е) державна гарантованість встановлення прав у сфері соціального захисту (має бути конкретно зазначено в нормі закону, у яких випадках і за яких умов держава бере на себе безпосереднє фінансування встановлених соціальних виплат» [2, с.20].

Вважаємо за необхідне доповнити запропонований комплекс принципів такими важливими позиціями:

а) надання пріоритетного права законодавчому та нормативно-правовому регулюванню, що стосується відносин у сфері соціального забезпечення;

б) відсутність двозначностей і суперечливих моментів у нормативно-правовому полі соціального забезпечення;

в) універсальне розповсюдження дії права на соціальне забезпечення та похідних від нього прав;

г) пороговим показником соціального забезпечення повинен стати прожитковий мінімум, від якого слід відштовхуватися для гарантування належного рівня якості життя людей;

ґ) робота над доступністю для всіх, хто потребує соціальної реабілітації і досягнення бажаної ефективності її надання;

д) узгодження національних законодавчо-правових стандартів соціального забезпечення із міжнародними соціальними нормативами.

Варто додати, що менеджмент в органах публічного управління також повинен враховувати такі вимоги українського законодавства:

а) трудовий договір (трудова угода, контракт) повинен передбачати обов'язкове соціальне страхування працівників, які працевлаштовані на основі його умов;

б) обов'язкове соціальне страхування тих осіб, які самостійно забезпечують себе роботою та є суб'єктами підприємницької діяльності;

в) рівноправне отримання виплат у разі настання страхового випадку згідно з умовами соціального страхування;

г) повне та своєчасне фінансове виконання страховими фондами зобов'язань перед усіма соціально застрахованими особами в разі настання страхового випадку;

ґ) використання солідарної системи та принципів субсидування;

д) гарантування державою соціально застрахованим особам реалізації своїх соціальних прав;

е) розмір пенсій, обсяги соціальних допомог і виплат за умовами соціального страхування повинні розраховуватися, зважаючи на величину затвердженого прожиткового мінімуму;

є) усі кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування повинні мати цільове використання;

ж) представники кожного із суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування повинні діяти на паритетних засадах у процесі управління загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Важливими завданнями соціального захисту і соціального забезпечення населення повинні бути:

а) боротьба зі злиденністю та запобігання бідності населення;

б) згладжування соціальної напруги, що виникає у формі протиріч і невдоволення у процесі перманентно несправедливого розподілу й перерозподілу валового внутрішнього продукту і національного доходу (крива Лоренца, коефіцієнт Джині, децильний коефіцієнт, квінтільний (бідецильний) коефіцієнт);

в) використання кейнсіанської доктрини з метою соціального маневрування доходами, тобто формування рівномірного тренду доходів упродовж життя;

г) вивчення та аналіз ринкової ситуації і ринкової кон'юнктури з метою запобігання імовірних соціальних протиріч та ефективного вирішення соціальних проблем і проблем задоволення потреб населення ринковими важелями;

ґ) розв'язання протиріч, що виникають або можуть з'явитися між принципами й засадами соціальної справедливості, з одного боку, та методами досягнення ефективності суспільного виробництва, — з іншого;

д) ефективне балансування законодавчо-правових і нормативно-регламентованих засад з метою забезпечення соціального самозахисту у контексті результативної реалізації соціальних гарантій для населення і соціального захисту громадян;

е) вивчення законодавчих, соціально-політичних, фінансових, податкових, адміністративних, інформаційних особливостей і закономірностей організації соціального забезпечення населення й функціонування системи соціального захисту громадян з метою виявлення перешкод і негативних тенденцій, а також розроблення і впровадження ефективних запобіжних, регулювальних і нівелювальних заходів;

е) налагодження суспільно-корисних та соціально-вигідних зв'язків з державними установами й організаціями з метою комплексного і професійного підходу до розробки та реального втілення в життя соціальних програм.

Менеджмент в органах публічного управління соціальним забезпеченням повинен бути цілеспрямованим та забезпечити безперервну організаційно-координувальну роботу на державному, регіональному й місцевому рівнях. До кола його завдань варто віднести вивчення, аналізування і виконання актів, положень і норм чинного законодавства у сфері соціального забезпечення. Виявлення елементів недосконаlosti і внесення відповідних пропозицій у вивчені, досліджені та проаналізовані акти законодавства є невід'ємним продовженням попереднього. До цього варто додати розробку власних рішень, постановку важливих завдань, створення умов для ефективної дії управлінського механізму — все це у своїй сукупності позитивно сприятиме раціональному й ефективному накопиченню та використанню акумульованих ресурсів з одночасним вирішенням проблемних питань сфери соціального забезпечення в окреслені строки.

Менеджмент в органах публічного управління соціальним забезпеченням охоплює тісну взаємодію таких механізмів, як:

а) податковий, важелі якого спрямовуються на пільгове регулювання внесків, пов'язаних зі страхуванням соціальних ризиків окремих господарюючих суб'єктів. Податковий механізм є дієвим інструментом у сфері зайнятості. Реалізуючи стимулюючі податкові заходи, державний менеджмент створює сприятливе середовище для розвитку важливих й економічно-перспективних сфер. Цим самим пільгове оподаткування дає можливість додаткового працевлаштування і є відправною точкою для запуску відомого мультиплікатора зайнятості. Такий сконструйований податковий механізм позитивно впливає та матеріальний добробут найбільш соціально вразливих та соціально незахищених категорій населення. Водночас у комплексі податкового пільгового реформування автоматично надаватиметься нагальна й необхідна фінансово-матеріальна підтримка, забезпечуватимуться безоплатні послуги професійного навчання, перекваліфікація, підвищення професійної майстерности та перенавчання безробітних осіб або тих громадян України, які знаходяться у групі ризику втрати роботи. Ми можемо бачити позитивну роль податкових важелів ефективного менеджменту в органах публічного управління з їхніми одночасними дієвими заходами у сфері регулювання рівня життя населення шляхом соціального захисту та стимулювання багатих верств населення і прибуткових корпорацій реального й фінансового секторів до добродійної діяльності;

б) кредитний, що має на меті формування сприятливих умов кредитування, в тому числі й пільгових, за рахунок бюджетів і соціальних фондів. Таким чином, пришвидшено активізуватиметься відповідна соціально-орієнтована діяльність територіальних громад;

в) бюджетний, який передбачає пряму фінансову підтримку програм сприяння зайнятості населення і соціального захисту незахищених верств територіальних громад. Особливим чином це стосується кризових територіальних утворень. Реалізація таких заходів уможливується за рахунок бюджетних та інших фондів і резерві. Варто відзначити істотну роль дотаційного, субсидіарного та субвенційного інструментарію;

г) механізм регулярних державних замовлень для господарюючих суб'єктів, які функціонують у відповідних територіальних громадах;

г) адміністративний, що дозволяє забезпечити повну зайнятість і гарантувати соціальний захист шляхом розробки та впровадження необхідних дозвільних, обмежувальних, заборонних та інших різних заходів;

д) організаційний, що передбачає вирішення нагальних та важливих соціальних проблем на державному й регіональному рівнях шляхом формування при центральних органах публічного управління спеціальних організаційно-координаційних структур як загального, так і спеціального призначення;

е) правовий, що повинен аналізувати чинну правову базу, визначати застарілі норми, вивчати світові тенденції, передовий зарубіжний досвід, українські реалії у сфері зайнятості, соціального страхування, соціального забезпечення, соціального захисту і враховувати їх під час розробки та ухвалення відповідних законодавчих актів;

е) програмний, що дозволяє залучати територіальні громади (починаючи із найбільш проблемних та кризових) до регіональних і державних програм з метою підвищення рівня зайнятості, покращення умов життя населення і формування ефективної соціальної політики в Україні загалом.

Під час впровадження ефективного менеджменту в органах публічного управління соціальним забезпеченням варто взяти до уваги, що соціальний захист населення є системою «економічних, соціальних та правових відносин з управління соціальними ризиками суспільства для ліквідації їх небажаних наслідків та забезпечення належного рівня життя... а соціальний ризик — це закріплена законодавством та визнана суспільством соціально значимою обставина об'єктивного характеру, з настанням якої громадяни (члени їхніх сімей) можуть втратити тимчасово або назавжди засоби до існування чи потребують додаткового соціального забезпечення та не можуть самостійно їх уникнути» [3, с. 257]. Чітке розуміння суті проблеми забезпечить ефективні методи її вирішення.

Саме тому менеджмент в органах публічного управління соціальним забезпеченням повинен комплексно спрямовуватися в русло вирішення тісно взаємопов'язаних економічних, юридичних, соціальних та організаційних питань. Це і пояснює його цілісну систему добре відрегульованих додаткового, кредитного, бюджетного, адміністративного, організаційного, правового, програмного механізмів та механізму держзамовлень з метою

забезпечення реалізації комплексу необхідних заходів соціально-економічного характеру та надійного правового підґрунтя для забезпечення гідного рівня життя населення територіальних громад зокрема й України в цілому.

Сукупність аргументованих і прийнятих рішень на державному та місцевому рівнях потребує відповідної оцінки інститутів громадянського суспільства, позаяк негативна реакція підприємств реального сектору, суб'єктів фінансового сектору, різних установ та організацій буде гальмуючою перешкодою для їхньої успішної реалізації. Варто додати, що реформування і будь-яка новизна завжди певною мірою напшовхувалися на суспільне несприйняття, невдоволення і критику. Людській природі притаманний певний консерватизм, навіть попри успішні практичні кроки новаційних рішень. Власне тому мистецтво менеджменту покликане комплексно враховувати всі різнобічні аспекти й особливості.

Виконання схвалених та узгоджених рішень повинно в обов'язковому порядку бути проконтрольованим на кожному етапі. Мета контролю полягає не тільки у виявленні порушень, зловживань, дисбалансів, але в об'єктивному спостереженні за ефективністю функціонування системи соціального забезпечення і результативністю запропонованих заходів, дій, операцій, інструментів тощо у порівняльній динамічній і статичній характеристиці. Система контролю в менеджменті органів публічного управління соціальним забезпеченням повинна систематично забезпечувати зацікавлені сторони об'єктивною, своєчасною, достовірною і повною інформацією про стан справ. Дієвий контроль та правильна поінформованість дозволять вчасно з'ясувати реальний стан речей, виявити наявні та спрогнозувати майбутні негаразди і проблемні місця, вжити необхідні заходи для усунення реальних та запобігання ймовірних перешкод. Система контролю також покликана детальніше вивчити причини, виокремити інструменти і проаналізувати умови, які сприятливо і несприятливо впливають на реалізацію затверджених рішень у сфері соціального забезпечення громадян. Здійснюючи дослідження у цьому напрямі, Г. Яковлева під системою контролю в соціальній сфері розуміє «управлінську діяльність держави (в особі державних органів та посадових осіб), що спрямована на забезпечення дотримання законодавства у сфері соціально-забезпечувальних відносин. Головною метою державного нагляду й контролю у сфері соціального забезпечення є сприяння ефективній реалізації конституційного права людини на соціальне забезпечення і соціальний захист» [4, с. 91].

Діяльність органів публічного управління соціальним забезпеченням за сучасних умов практично неможливо уявити без інформаційних технологій. На цьому етапі розвитку людства інформатизація є не тільки іманентною компонентною господарювання, але і практичною необхідністю повсякденної життєдіяльності. Функціонування соціальної сфери повинно безперервно перебувати на актуальній хвилі інформаційного розвитку.

У процесі інформатизації сфери соціального забезпечення слід активно застосовувати інформаційно-комунікаційні технології та консультиватися із приводу їх перманентного оновлення. Першочерговою метою застосу-

вання інформаційних технологій в органах публічного управління соціальним забезпеченням є тривале й ефективне використання ресурсно-інформаційних і ресурсно-комунікаційних ресурсів. У руслі визначеної мети слід окреслити коло реалізації необхідних завдань, що за рахунок інформаційних технологій уможливають їхнє швидке і якісне виконання, а саме:

а) гарантоване дотримання українського законодавства, яке стосується забезпечення прав та свобод усіх без винятку громадян;

б) зручна систематизація інформації в міру її накопичування і швидке вирішення соціальних проблем;

в) компетентне надання всіх різновидів соціальної допомоги, незалежно від ступеня складності;

г) забезпечення належного рівня соціального захисту тим громадянам, які перебувають у складних умовах чи потрапили до важких життєвих ситуацій;

ґ) поширення корисної інформації для соціуму, що стосується формування знань про соціально небезпечне становище й закріплення необхідних навичок з профілактики потрапляння в такі складні ситуації, а також практики самодопомоги і взаємодопомоги;

д) підтримка й полегшення розробки і прийняття дієвих управлінських рішень, що спрямовуються на покращення якості соціальних послуг для населення;

е) формування системи результативного соціально-орієнтованого електронного урядування;

є) автоматизація процесу збору та обміну необхідною інформацією в рамках поліпшення соціальних послуг і проведення відповідних контролюючих заходів;

ж) суттєве підвищення ступеня прозорості розробки, ухвалення, прийняття та реалізації рішень в органах публічного управління соціальним забезпеченням;

з) зниження рівня корумпованих і тіньових схем з одночасним підвищенням довіри населення;

и) уможливлення долучення громадськості до всіх процесів прийняття необхідних соціально-орієнтованих рішень.

Досліджуючи практику інформатизації соціальної сфери, можна виокремити найбільш використовувані види інформаційних технологій, а саме:

1) інтернет-технології, що використовують інформаційну базу Інтернет-ресурсів органів соціального захисту населення;

2) необхідне програмне забезпечення, яке використовують працівники соціальної сфери у своїй повсякденній роботі;

3) автоматизовані інформаційні системи, в тому числі сформовані бази даних, якими послуговуються фахівці та клієнти органів публічного управління соціальним забезпеченням громадян України;

4) соціально-спрямовані технології масового інформування та комунікацій — газети, журнали, радіо, телебачення, реклама тощо;

5) інформаційні технології, що застосовуються з метою навчання.

Українська практика інформатизації соціальної сфери загалом і соціального захисту, соціального забезпечення й соціального страхування зокрема опирається на реалізацію проєкту «Удосконалення системи соціальної допомоги». Власне кажучи, це стало можливим у рамках підтримки Світового банку. Ця ідея переслідувала мету створення в Україні Єдиної інформаційно-аналітичної системи соціального захисту населення, яка є відомою за своєю назвою ЄІАССЗН. Формування єдиного повноцінного інформаційного середовища у сфері соціального захисту, соціального забезпечення й соціального страхування суттєво полегшуватиме всі процедурні моменти оформлення та надання громадянам різних видів соціальної допомоги, соціального консультування, пільг тощо. Для цього людина має представити свій паспорт, а решту необхідних даних автоматично підтягуватиме ця експериментальна система й формуватиме для кожного виду допомоги необхідний пакет документів. Водночас автоматизовані інформаційні системи дозволять запобігти зловживанням і протизаконним діям, а також виявити їхні прояви на початкових стадіях. Таким чином, спостерігатиметься значна економія часу і відбуватиметься правомірне спрямування коштів, тому черговим важливим завданням менеджмент в органах публічного управління соціальним забезпеченням повинна бути розробка уніфікованої електронної бази даних у сфері соціальної політики — ЄІАССЗН. Варто підкреслити, що такий крок фактично є безальтернативним варіантом за умови сучасної діджиталізації. Комплексна інформатизація національної соціальної сфери та усіх її регіональних відділень і територіальних осередків цілком збігається із парадигмою побудови цифрової економіки в Україні й водночас є невід'ємною компонентою цієї складної, важливої, емної та цілісної екосистеми тісно взаємопов'язаних між собою інформаційних, пошукових, аналітичних і комунікаційних технологій, що здатні за відносно короткий час опрацювати великі масиви даних.

Отже, менеджмент в органах публічного управління соціальним забезпеченням є ефективним впровадженням класичних постулатів і передових практик сучасного менеджменту у сферу соціальної політики України. Високий рівень соціального забезпечення населення, належний соціальний захист громадян й ефективна система соціального страхування є запорукою побудови високорозвиненої соціально-правової держави. Суттєвої значимости набуває поєднання та взаємне доповнення правового, податкового, бюджетного, адміністративного, програмного, кредитного, організаційного механізмів та механізму державних замовлень з метою усебічного підходу до вирішення соціальних проблем в українському суспільстві. Особливої ваги, за умов побудови цифрової економіки, набуває актуальність інформатизації сфери соціального забезпечення на національному, регіональному й місцевому рівні шляхом практичного впровадження передових інформаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Державний менеджмент в контексті реалізації адміністративної реформи. Івано-Франківськ: Івано-Франківський центр науки, інновацій та

- інформатизації, 2012. 200 с. *Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України*. URL : <https://bit.ly/3xLMurn>.
2. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.
 3. Михайловська І. М., Нелінович О. В. Система соціального захисту населення в Україні: сутність, основні складові та напрямки вдосконалення. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 6, Т. 4. С. 255–260.
 4. Яковлева Г. Державний нагляд і контроль у сфері соціального забезпечення населення України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 4. С. 90–93.

Надійшла до редакції 12.05.2021

**Petro SEMYANCHUK,
Olha FEDORCHUK,
Tetiana FASOLKO**

Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law

Information Technologies and Management in the Bodies of Public Social Security Management

The essence, necessity and importance of public management of social security are substantiated in the article. It has been found that the active introduction of classical axioms and advanced practices of modern management, which were proved in the field of social policy of Ukraine, will qualitatively increase the level of social security, social protection and will provide an effective social insurance system. One of the new and effective directions in the management of social security is the «political network», which is quite capable to strength the quality parameters of public management of social software. Therefore, developing social and legal state will significantly increase the level of public confidence in public administration at all levels. Social problems in Ukraine have different causes and forms of manifestation. Their successful solution depends on many factors. That is why, public management of social security is expressed in its formation, development and functioning, depending on the circumstances, and should use such mechanisms as budget, credit, tax, program, administrative, organizational, legal and regular government orders. At the same time, it is important to exercise periodic control over the processes of solving social problems and social demands of the population of Ukraine. Such practice will allow to avoid a number of undesirable actions, and prevent illegal actions, anticipate existing obstacles and resolve complex issues in advance. Public management of social security should ensure high-quality informatization of the functioning of all departments, divisions and offices at the state, regional and local levels. The introduction of information technology will qualitatively improve the work of social workers and significantly increase the efficiency of their work. Creating a single electronic database including powerful software will allow to work out, to analyse, to search and organize capacious and complex arrays of information. The formation of registers and automation of work processes will save time for both employees and citizens who have applied to the social security body for help or advice. At the same time, cases of abuse and illegal actions in the social sphere of Ukraine are minimized. We should note that information technology in the public administration of social security is fully in line with the formation of a modern information society and digital economy.

Keywords: *social security, social protection, social insurance, management, information technologies, mechanism, public administration, informatization.*